

WNIOSEK
na posiedzenie Zarządu Powiatu w Gołdapi

1. WNIOSKUJĄCY:

Główny specjalista ds. zdrowia i pomocy społecznej w Starostwie Powiatowym w Gołdapi

2. WNIOSEK DOTYCZY SPRAWY:

Przyjęcia projektu uchwały Rady Powiatu w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030

3. PROPONOWANY SPOSÓB ROZWIĄZANIA WNIOSKU Z POWOŁANIEM SIĘ NA PODSTAWĘ PRAWNĄ:

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480), samorząd powiatu jest jednym z podmiotów realizujących Program. Zadaniem samorządu powiatowego jest opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

4. UZASADNIENIE:

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030 jest zaktualizowaną kontynuacją Programu realizowanego w latach 2017-2022. Projekt programu został opracowany przez Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 na obszarze Powiatu Gołdapskiego powołany Uchwałą nr 379/2024 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 21 lutego 2024 roku.

Program skierowany jest do wszystkich osób mieszkających w powiecie gołdapskim zmagających się z zaburzeniami i chorobami psychicznymi oraz ich konsekwencjami, do osób z ich otoczenia, a także do wszystkich innych zainteresowanych tą problematyką. Cele aktualnego programu odnoszą się do profilaktyki zaburzeń psychicznych i promocji zdrowia psychicznego.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Wnioskujący:

Z up. STAROSTY
Magdalena Mackiewicz
mgr Magdalena Mackiewicz
GŁÓWNY SPECJALISTA
ds. Zdrowia i Pomocy Społecznej

Wniosek o zmianę porządku

Kompetencje Rady Powiatu

projekt uchwały Rady Powiatu w sprawie reorganizacji porządku

RADCA PRAWNY

mgr Eugeniusz Noga
(Bł-S-165)

UCHWAŁA NR .../.../2024
RADY POWIATU W GOŁDAPI

z dnia maja 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
na lata 2023-2030**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123), w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480), Rada Powiatu w Gołdapi uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Gołdapi.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Powiatu
w Gołdapi**

Piotr Rant

:

Pod względem formalno-prawnym
uwag nie wnoszę

RADCA PRAWNY
mgr Eugeniusz Noga

Uzasadnienie do uchwały Rady Powiatu w Gołdapi

Nr /..... /2024 z dnia 2024 r.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480), samorząd powiatu jest jednym z podmiotów realizujących Program.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030 jest zaktualizowaną kontynuacją Programu realizowanego w latach 2017-2022. Skierowany jest do wszystkich osób mieszkających w powiecie gołdapskim zmagających się z zaburzeniami i chorobami psychicznymi oraz ich konsekwencjami, do osób z ich otoczenia, a także do wszystkich innych zainteresowanych tą problematyką. Cele aktualnego programu odnoszą się do profilaktyki zaburzeń psychicznych i promocji zdrowia psychicznego.

Projekt programu został opracowany przez Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 na obszarze Powiatu Gołdapskiego powołany Uchwałą nr 379/2024 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 21 lutego 2024 roku.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

PROJEKT

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu w Gołdapi
z dnia 2024 r.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030

Gołdap 2024 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	str. 2
2. Podstawa prawna programu	str. 3
3. Dane epidemiologiczne	str. 4
4. Ogólna charakterystyka powiatu	str. 8
5. Formy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	str. 9
5.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi	str. 9
5.2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gołdapi	str. 10
5.3. Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi	str.13
5.4. Caritas Diecezji Ełckiej Warsztat Terapii Zajęciowej w Gołdapi	str. 14
5.5. Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi	str. 14
5.6. Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Gołdapi	str. 15
5.7. Ośrodki pomocy społecznej gmin powiatu	str. 16
6. Dostępne formy opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w powiecie gołdapskim	str. 16
7. Opis programu	str. 18
7.1. Cel główny programu	str. 18
7.2. Cele szczegółowe programu	str. 18
7.3. Realizacja działań w ramach programu	str. 18
7.4. Realizatorzy programu	str. 20
7.5. Źródła finansowania	str. 20
7.6. Ewaluacja i monitoring	str. 20
8. Podsumowanie	str. 21

1. WPROWADZENIE

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030 stanowi lokalną odpowiedź na rekomendacje zawarte w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego określonym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480), i jest kontynuacją Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego realizowanego w latach 2017-2022.

Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane (art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, Dz. U. z 2022 r. poz. 2123). Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Zgodnie z art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego osoba z zaburzeniami psychicznymi to osoba:

- chora psychicznie (wykazująca zaburzenia psychotyczne);
- upośledzona umysłowo;
- wykazująca inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Warto zaznaczyć, iż w pedagogice i psychologii stosowany jest termin „niepełnosprawność intelektualna”, natomiast w medycynie i rehabilitacji funkcjonuje termin „upośledzenie umysłowe”.

Zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Uchwałą nr 379/2024 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 21 lutego 2024 roku powołano Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 na obszarze Powiatu Gołdapskiego, w składzie zapewniającym reprezentację następujących instytucji:

1. Starostwa Powiatowego w Gołdapi,
2. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi,
3. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dubeninkach
4. Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gołdapi
5. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich
6. Środowiskowego Domu Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi
7. Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołdapi
8. Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi
9. Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.

Do zadań zespołu należy m.in. opracowanie Programu oraz koordynowanie i monitorowanie jego realizacji. Program wyznacza kierunki działania powiatu gołdapskiego w zakresie profilaktyki i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspakajania ich potrzeb, a także przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi.

2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2123)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz.U. z 2023 r. poz. 2480)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 146)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44)

3. DANE EPIDEMIOLOGICZNE

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zdrowie psychiczne to „stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”. Jest to globalne dobro publiczne, integralna część zdrowia i dobrostanu obywateli Europy oraz podstawowe prawo człowieka, wzmacniające więź społeczną i kapitał społeczny, zwiększając bezpieczeństwo życia w środowisku. Brak pozytywnego życia psychicznego jest zagrożeniem dla zdrowia publicznego, jakości życia i gospodarki.

Choroby psychiczne postrzegane są jako jedno z coraz powszechniejszych schorzeń i w przyszłości staną się głównym problemem medycyny. W opinii Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) ponad 25% populacji na świecie cierpi na różnorodne zaburzenia psychiczne. Sukcesywnie wzrasta liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych, w tym związanych z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest coraz szybsze tempo życia i wysoki poziom stresu. Ponadto występowanie niekorzystnych zjawisk takich jak: bezrobocie, ubóstwo, rozpad więzi emocjonalnych, powoduje pogłębianie problemów ze zdrowiem psychicznym.

Z badań WHO wynika, że co czwarty Polak doświadcza w swoim życiu kryzysu psychicznego. Dotyczy to wszystkich ludzi, bez względu na wiek, płeć, miejsce zamieszkania, czy status materialny.

W sprawozdaniu „Zdrowie i opieka zdrowotna w zarysie: Europa 2022” wskazano, że prawie co drugi młody Europejczyk deklaruje, że jego potrzeby w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są niezaspokojone, a odsetek młodych osób zgłaszających objawy depresji wzrósł w kilku państwach UE ponad dwukrotnie w czasie pandemii (źródło: https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/mental-health_pl).

Dane epidemiologiczne wskazują ciągły wzrost liczby zaburzeń psychicznych występujących wśród ludzi na całym świecie. Według WHO 1 na 8 osób na świecie żyje z zaburzeniami psychicznymi (źródło: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders>).

Według najnowszego opracowania (styczeń 2024) Centrum Psychoterapii Pokonaj Lęk (<https://pokonajlek.pl>), dane statystyczne dotyczące zdrowia psychicznego Polek i Polaków przedstawiają się następująco:

- Co czwarty Polak cierpiał przynajmniej raz w życiu na jakieś zaburzenie psychiczne

- Polacy chorują najczęściej na zaburzenia nerwicowe (16%)
- Na depresję choruje ok. 1,5 mln Polek i Polaków
- Polki gorzej oceniają swoje zdrowie psychiczne niż Polacy oraz częściej chorują na depresję w porównaniu z mężczyznami
- Jeden psychoterapeuta przypada na 2,7 tys. Polaków, a jeden psychiatra na 7,5 tys. Polaków
- Kobiety leczą się w poradniach zdrowia psychicznego o 50% częściej niż mężczyźni
- Mieszkańcy miast korzystają z ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej dwukrotnie częściej niż mieszkańcy wsi
- Ponad 1/3 kobiet i mężczyzn boi się o swoje zdrowie psychiczne
- Prawie 90% osób w Polsce uważa, że zdrowie psychiczne jest równie ważne jak zdrowie fizyczne

Dzieci i młodzież

- Blisko 1/3 dzieci i młodzieży nie akceptuje tego kim jest i jak wygląda oraz regularnie się odchudza
- Niemal 30% młodych osób ma podejrzenie depresji
- 4 na 10 uczniów myślało o podjęciu próby samobójczej
- Ponad 20% młodych osób czuje się uzależniona od nowych technologii
- Co trzeci (37,5%) młody człowiek czuje się samotny
- 28% młodych Polek i Polaków nie ma chęci do życia
- 8,8% uczniów deklaruje, że podjęło próbę samobójczą
- Ponad połowa młodych osób (53,2%) w trudnych chwilach szuka wsparcia u rodziców
- Niemal połowa młodych badanych (46%) to osoby o skrajnie niskiej samoocenie
- 31,6% młodych Polek i Polaków nie lubi siebie

Środowisko pracy a zaburzenia psychiczne

- Blisko 11% dni absencji chorobowych jest związanych z zaburzeniami psychicznymi
- Kobiety dwukrotnie częściej biorą chorobowe związane z zaburzeniami psychicznymi (64% ogółu) niż mężczyźni
- Według pracowników, głównymi przyczynami problemów psychicznych w miejscu pracy są: nadmiar stresu (59%), presja czasu (51%), nadmiar zadań (48%)
- Połowa pracowników deklaruje, że często lub bardzo często doświadcza przewlekłego stresu

Wpływ pandemii Covid-19 na kondycję psychiczną Polaków

- Blisko połowa Polaków doświadczyła pogorszenia stanu psychicznego z powodu pandemii
- 10% Polaków miało myśli samobójcze w pandemii
- Blisko połowa Polaków (48%) deklarowało obniżenie nastroju i samooceny oraz depresje, stany lękowe, objawy nerwicowe lub ogólne pogorszenie się stanu psychicznego
- 44% osób w wieku 18-29 lat przeżywało podczas pandemii silniej okresy przygnębienia czy nawet stany depresyjne
- W pandemii około 86% Polaków odczuwało podenerwowanie, niepokój i napięcie, a jeden na czterech niemal codziennie doznawał takiego stanu.

Występowanie poszczególnych zaburzeń psychicznych

- Najczęstszymi zaburzeniami zdrowia psychicznego występującymi u Polaków są zaburzenia nerwicowe: 16,07% Polaków doświadczyło ich przynajmniej raz w życiu,
- Na depresję cierpi około 4 mln Polek i Polaków
- Uzależnienia to problem 11,63% Polaków: głównie dotyczą tytoniu oraz alkoholu
- 24% Polaków doświadcza codziennie stresujących sytuacji, 31% kilka razy w tygodniu

Leczenie zaburzeń psychicznych

- W Polsce działa ok. 14 tys. psychoterapeutów oraz 4 515 lekarzy psychiatrów i 521 psychiatrów dziecięcych
- Lekarze psychiatrzy stanowią 4,1% ogółu lekarzy specjalistów

Świadomość zdrowia psychicznego

- Ponad 35% dorosłych Polaków boi się o swoje zdrowie psychiczne
- Jedynie 5% respondentów jest zdania, że wizyta u psychiatry oznacza, że ktoś „nie jest normalny”
- Zdrowie psychiczne dla blisko 9 na 10 Polaków jest równie ważne, co zdrowie fizyczne.

Według danych z raportu Komendy Głównej Policji, dotyczących zamachów samobójczych, w latach 2020 - 2023 w Polsce zamachy samobójcze zakończone zgonem popełniło łącznie 20 707 osób.

Zamachy samobójcze zakończone zgonem w Polsce wg grup wiekowych

Rok	2020	2021	2022	2023
Grupa wiekowa				
0 – 6	0	0	0	0
7 – 12	1	2	6	7
13 – 18	106	125	150	138
19 – 24	349	344	317	304
25 – 29	415	384	356	390
30 – 34	452	467	476	471
35 – 39	481	505	510	534
40 – 44	490	492	465	553
45 – 49	430	465	445	507
50 – 54	399	409	426	417
55 – 59	429	466	428	428
60 – 64	524	454	466	469
65 – 69	387	378	363	341
70 – 74	271	282	262	258
75 – 79	144	141	175	181
80 - 84	137	136	128	109
85 +	143	135	128	119
Wiek nieustalony	7	16	7	7
Ogółem	5165	5201	5108	5233

Źródło: <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/zamachy-samobojcze/63803,Zamachy-samobojcze-od-2017-roku.html>

Z informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi wynika, że w latach 2020-2023 na terenie powiatu gołdapskiego zanotowano 173 próby samobójcze, które w 18 przypadkach zakończyły się śmiercią. Uzyskane dane dotyczące zamachów samobójczych w poszczególnych latach przedstawiono w poniższej tabeli.

Zamachy samobójcze w powiecie gołdapskim

Rok	Liczba zamachów samobójczych ogółem	Płeć		Liczba zamachów samobójczych zakończonych zgonem
		Mężczyźni	Kobiety	
2020	43 (w tym 1 osoba nieletnia)	30	13	2 (1 kobieta, 1 mężczyzna)
2021	47 (w tym 4 osoby nieletnie)	36	11	6 (6 mężczyzn)
2022	34 (w tym 7 osób nieletnich)	20	14	4 (4 mężczyzn)
2023	49 (w tym 3 osoby nieletnie)	32	17	6 (1 kobieta, 5 mężczyzn)

Niniejszy Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 wyznacza kierunek działań administracji samorządowej, zmierzających do osiągnięcia celu nadrzędnego - ochrony i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu gołdapskiego.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat gołdapski położony jest na północno-wschodnich krańcach województwa warmińsko-mazurskiego. Utworzony został w 2002 w wyniku podziału powiatu olecko-gołdapskiego. Jego siedzibą jest miasto Gołdap. Powiat od strony północnej graniczy z Obwodem królewieckim, od wschodu z powiatem suwalskim (województwo podlaskie), od południa z powiatem oleckim i giżyckim, a od zachodu z powiatem węgorzewskim. Powierzchnia powiatu wynosi 772 km².

W jego granicach administracyjnych usytuowane są:

- 1) gmina miejsko – wiejska Gołdap;
- 2) gmina wiejska Banie Mazurskie;
- 3) gmina wiejska Dubeninki.

Wg stanu na 31.12.2023 r. powiat gołdapski zamieszkiwało 25 147 osób, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. w tym: gminę Gołdap 19 244 osób (tj. 13 283 osób - miasto, 5 961 osób – obszar wiejski), gminę Banie Mazurskie 3 252 osób, zaś gminę Dubeninki 2 651 osób.

Powiat gołdapski nie dysponuje stacjonarnymi zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Korzysta w tym zakresie z zaplecza, jakie funkcjonuje na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie zaburzeń psychicznych dla województwa warmińsko-mazurskiego, których analiza została oparta na danych Narodowego Funduszu Zdrowia wskazują, iż w 2022 roku w województwie warmińsko-mazurskim 52 520 dorosłych osób było objętych opieką psychiatryczną, z czego 10 460 – to leczenie uzależnień, blisko 20 000 – zaburzeń lękowych.

W powiecie gołdapskim w poradni zdrowia psychicznego w 2022 roku leczyło się 1523 pacjentów. Uzależnienia od alkoholu leczyło 328 osób.

W 2022 roku w województwie warmińsko-mazurskim opieką psychiatryczną objętych było 8 850 dzieci i młodzieży.

Głównym problemem zgłaszanym w województwie warmińsko-mazurskim jest brak odpowiednich środków finansowych na realizację poszczególnych zadań, zwłaszcza inwestycyjnych, niewystarczająca dostępność do psychiatrycznych świadczeń zdrowotnych z powodu niedoszacowania tych usług przez płatnika, szczególnie w psychiatrii dziecięcej, niedostateczna liczba kadry medycznej oraz edukacja społeczeństwa w zakresie promocji i profilaktyki zaburzeń psychicznych i uzależnień (za: *Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2022 dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego*).

5. FORMY WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

5.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, jako jednostka organizacyjna powiatu realizuje:

- 1) zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej,
- 2) zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 3) zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością,
- 4) zadania dotyczące poradnictwa specjalistycznego, w tym w zakresie interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto PCPR udziela dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych osobom niepełnosprawnym, w tym osobom z zaburzeniami psychicznymi.

PCPR realizując zadania dotyczące rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych dofinansował w latach ubiegłych:

Lp.	Zadanie	Liczba osób niepełnosprawnych (w tym osoby z niepełnosprawnością psychiczną)			
		rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023
1	Turnusy rehabilitacyjne	22 (5)	20 (4)	34 (3)	38 (5)
2	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	179 (14)	195 (21)	219 (24)	198 (31)
3	Likwidacja barier w komunikowaniu się	11 (8)	33 (19)	6 (3)	12 (12)
4	Likwidacja barier architektonicznych	-	16 (1)	11 (1)	19 (1)
5	Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego	-	-	4 (1)	7 (3)

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który świadczy pomoc osobom doświadczającym przemocy bądź znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej w celu przywrócenia równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, co pozwoli zapobiec przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej tych osób i rodzin. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.

W gołdapskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej z porad prawnych skorzystało w latach 2020-2023 roku 66 osób, a z porad psychologicznych 920 osoby, jednak brak jest danych dotyczących ile z tych osób posiada niepełnosprawność psychiczną.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi od kilku laty realizuje Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, dzięki któremu osoby dorosłe i dzieci otrzymują wsparcie asystenta, który pomaga w opiece nad osobą niepełnosprawną.

5.2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gołdapi

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gołdapi to publiczna placówka oświatowa, której organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Gołdapi, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny Warmińsko – Mazurski Kurator Oświaty. Poradnia obejmuje bezpłatną opieką psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną dzieci i młodzież z przedszkoli, szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu gołdapskiego. Oferowana pomoc obejmuje badania diagnostyczne, poradnictwo, oddziaływania psychoedukacyjne i terapeutyczne skierowane do dzieci, młodzieży, rodziców oraz nauczycieli.

W poradni działają zespoły orzekające, które wydają orzeczenia o potrzebie:

- kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie, wymagającej specjalnej organizacji nauki i metod pracy;
- indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub oddziału zorganizowanego w szkole podstawowej;
- indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan uniemożliwia lub utrudnia uczęszczanie do szkoły;
- zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych w stopniu głębokim;
- opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to wielospecjalistyczne, kompleksowe i intensywne działania mające na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia pierwszych sygnałów nieprawidłowego funkcjonowania do chwili ich ustąpienia, ale nie dłużej niż do rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole podstawowej. Wczesnym wspomaganie rozwoju objęte mogą być dzieci, u których rodzice, lekarze lub inni specjaliści rozpoznali symptomy wskazujące, że rozwój dziecka jest zaburzony, tj. obejmuje:

- zaburzenia lub dysfunkcje narządów zmysłów, zaburzenia sensoryczne;
- dysharmonie rozwojowe;
- opóźnienie rozwoju psychomotorycznego;
- zaburzenia rozwoju motorycznego, dysfunkcje narządu ruchu;
- uszkodzenia OUN;
- zaburzenia emocjonalne;
- zaburzenia zachowania;
- autyzm, psychozy dziecięce;
- nadpobudliwość psychoruchową;
- zaburzenia funkcji językowych;
- obciążenia genetyczne.

Przykładowo, w 2022 roku wsparciem objęto 639 dzieci i ich rodziców. Były to:

- badania psychologiczno – pedagogiczne w celu ustalenia przyczyn trudności w poprawnym pisaniu i czytaniu, opracowanie opinii wraz z zaleceniami do pracy w domu i szkole (dysleksja rozwojowa/ryzyko dysleksji), konsultacje i wsparcie psychologiczne rodzica w zakresie trudności wychowawczych, emocjonalnych, rozwojowych dziecka, diagnozy i terapii logopedycznej, terapii psychologicznej, terapii pedagogicznej, pomoc i wsparcie w przeżyciu starty i żałoby, problemy emocjonalne wieku dorastania, dziecko w sytuacji rozvodu rodziców, trudności socjalizacyjno - adaptacyjne, trudności w relacjach rówieśniczych wynikające z niskiego poczucia własnej wartości oraz zachowań agresywnych, stresu egzaminacyjnego, wyboru kierunków kształcenia, trudności szkolnych, autoagresji, uzależnień, konfliktów uczeń-nauczyciel, myśli samobójczych, uzależnień od Internetu.

- wydano **259 opinii psychologiczno – pedagogicznych**.

- badanie dziecka w celu wydania opinii o potrzebie Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka wraz z zaleceniami do pracy terapeutycznej z dzieckiem: **108 opinii**

- Wydane orzeczenia przez Poradnię:

Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – **12**

84 Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na:

Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim - **18**

Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym – **11**

Niepełnosprawność ruchowa – **8**

Zespół Aspergera - **3**

Zagrożenie niedostosowaniem społecznym - **6**

Autyzm – **29**

Słabosłyszący - 2

Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, autyzm - 1

Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, autyzm - 1

Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, niepełnosprawność ruchowa – 1

Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, niepełnosprawność ruchowa – 1

Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, słabo widzące, słabosłyszące - 1

potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych - 2

Poradnia prowadzi programy profilaktyczne i inne działania na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom, tj.:

- a) Warsztaty, zajęcia, debaty dla dzieci i młodzieży: (np. „Jak radzić sobie ze lękami?”, „Czy złość to zawsze agresja?”, Ferie z Poradnią „Żuraw i czapla”, „Jak radzić sobie z lękiem, stresem, depresją”, „Jak szanować granice swoje i cudze”, „Jak radzić sobie ze stresem egzaminacyjnym”, „Stres, wróg czy przyjaciel” i in.);
- b) Zajęcia dla rodziców (np. „Jak wspierać rozwój dziecka?”, „Gotowość szkolna”, „Mądra miłość czyli trudna sztuka wychowania”, „Jak rozpoznać objawy depresji u dziecka?”, „Wsparcie rodziców dzieci przejawiających zachowania trudne i problemy przystosowawcze”).

Pracownicy Poradni uczestniczą w szkoleniach dotyczących tematyki pomocy dzieciom i rodzinom (np. Konferencja - Uczeń ze specjalnymi potrzebami - opracowanie modelu szkoleń i doradztwa, Trudności w nauce i koncentracji u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, „Depresja u dzieci i młodzieży”, „Jak rozmawiać z dzieckiem o wojnie” – webinar, „Interwencja kryzysowa wobec dzieci i młodzieży”, „Uczeń z rodziny dysfunkcyjnej – wspieranie”, i in.).

W 2023 roku dzieciom i młodzieży udzielono 594 porady, z kolei osobom dorosłym 227 porad.

5.3. Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi

W ramach aktywizacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi podejmuje następujące działania:

- 1) zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) informowanie w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi, przez realizatorów programu, o różnych formach aktywizacji zawodowej w celu zwiększenia ich aktywności na rynku pracy.

Liczba osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi na koniec grudnia 2022 roku:

- bezrobotnych – 18 osób,
- poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu – 2 osoby.

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi w 2022 roku:

- 8 osób bezrobotnych podjęło pracę,
- 1 osoba poszukująca pracy została skierowana do odbycia stażu,
- 2 osoby bezrobotne zostały skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych,
- 2 osobom bezrobotnym udzielono indywidualną poradę zawodową,
- 1 osoba bezrobotna odbyła grupową poradę zawodową,
- 1 osobie bezrobotnej udzielono indywidualną informację zawodową,
- 1 osoba bezrobotna uczestniczyła w grupowej informacji zawodowej.

Dane z 2023 r.:

Liczba osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi na koniec grudnia 2023 roku:

- bezrobotnych – 16 osób,
- poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu – 1 osoba.

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi w 2023 roku:

- 9 osób bezrobotnych podjęło pracę,
- 1 osoba poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu podjęła pracę,
- 2 osoby bezrobotne zostały skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych,
- 6 osobom bezrobotnym udzielono indywidualną poradę zawodową,
- 1 osoba bezrobotna odbyła grupową poradę zawodową,

- 1 osobie bezrobotnej udzielono indywidualną informację zawodową,
- 5 osób bezrobotnych uczestniczyło w grupowej informacji zawodowej.

5.4. Caritas Diecezji Ełckiej Warsztat Terapii Zajęciowej w Gołdapi

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ) to placówka prowadząca rehabilitację społeczną i zawodową osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które jednocześnie w swoich orzeczeniach wydanych przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w pkt 4 wskazań dotyczącym uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej mają adnotację – wymaga. Zajęcia w WTZ realizowane są poprzez terapię zajęciową.

Na terenie powiatu gołdapskiego funkcjonuje jeden warsztat terapii zajęciowej, dla którego organem założycielskim jest Caritas Diecezji Ełckiej. Z zajęć korzysta 50 uczestników i wartość ta jest stale utrzymywana od wielu lat. Na koniec 2023 roku podział ze względu na płeć i stopień niepełnosprawności przedstawiał się następująco:

1. kobiety – 24 w tym, 14 uczestniczek ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 10 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
2. mężczyźni – 26 w tym, 13 uczestników ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 13 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika. W programie określa się formy i zakres rehabilitacji, metody i zakres nauki umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, umiejętności zawodowych, które pozwalają uczestniczyć w szkoleniu zawodowym albo podjąć pracę. Określone są także formy współpracy z rodziną lub opiekunami, planowane efekty rehabilitacji oraz osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.

5.5. Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi

Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi jest ośrodkiem wsparcia prowadzonym w formie placówki dziennego pobytu i skierowanym do osób z zaburzeniami psychicznymi zwanych uczestnikami, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w zakresie przystosowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Dom przeznaczony jest dla 45 dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- osób przewlekle psychicznie chorych (typ A);
- osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B);
- osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

Formy prowadzonej działalności :

- treningi funkcjonowania w codziennym życiu
- treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów
- treningi umiejętności spędzania czasu wolnego
- poradnictwo psychologiczne i doradztwo dla uczestników
- grupy wsparcia - miejsce, gdzie uczestnicy mogą dzielić się swoimi doświadczeniami i uczuciami
- warsztaty terapeutyczne mające na celu rozwijanie umiejętności społecznych i zawodowych uczestników
- realizacja pomocy w załatwianiu spraw urzędowych
- realizacja pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia
- realizacja terapii ruchowej, w tym zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja, wycieczki, warsztaty artystyczne.

5.6. Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Gołdapi

Istotnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest system edukacji przygotowany do pracy z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami psychicznymi oraz z ich rodzicami prowadzony przez Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Gołdapi. Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Ma ona na celu przygotowanie wychowanków do życia w integracji ze społeczeństwem poprzez osiągnięcie wszechstronnego rozwoju uczniów w dostępnym im zakresie.

W skład ZPEW wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosobiona do Pracy, Oddziały Przedszkolne przy Szkole Podstawowej Specjalnej, Internat, Bursa Szkolna, Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna. Placówka prowadzi również wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i szkolne schronisko młodzieżowe – sezonowe. Od 2017 roku pełni rolę Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno – Rehabilitacyjno – Opiekuńczego „Za życiem”. Celem i misją placówki jest dążenie do optymalnego rozwoju

każdego wychowanka na miarę jego możliwości, a głównym zadaniem jest wyposażenie dzieci i młodzieży w wiedzę i umiejętności niezbędne do życia w pełnej integracji ze społeczeństwem.

5.7. Ośrodki Pomocy Społecznej gmin powiatu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Dubeninkach i Baniach Mazurskich osobom z zaburzeniami psychicznymi udzielają wsparcia w zakresie:

- pomocy społecznej, środowiskowej, usług opiekuńczych,
- dodatków mieszkaniowych,
- pracy socjalnej,
- pomocy psychologicznej
- świadczeń opiekuńczych
- wsparcia osobistego asystenta osoby niepełnosprawnej lub asystenta rodziny,
- pomocy finansowa,
- pomocy w formie posiłku,
- objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym finansowanym ze środków publicznych,

System pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom polega na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi oraz przeciwdziałanie ich marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

6. DOSTĘPNE FORMY OPIEKI ZDROWOTNEJ, POMOCY SPOŁECZNEJ I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W POWIECIE GOŁDAPSKIM

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi	ul. Jaćwieska 14a, 19-500 Gołdap tel. 87 615 24 73, fax 87 615 24 72	Tu dowiesz się o usługach opiekuńczych, zasiłkach, rodzajach pomocy poza miejscem zamieszkania
Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi	ul. Jaćwieska 9, 19-500 Gołdap tel. 87 615 04 81 fax 87 615 38 35	
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich	ul. Konopnickiej 26 19-520 Banie Mazurskie tel./fax 87 615 73 16	
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach	ul. Dębowa 27 19-504 Dubeninki tel./fax 87 615 81 20	Tu dowiesz się o usługach opiekuńczych, zasiłkach, rodzajach pomocy poza miejscem zamieszkania
Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi <i>typ: dla osób z zaburzeniami psychicznymi</i>	ul. 1 Maja 21, 19-500 Gołdap tel. 790 771 621, 87 307 00 10	

ZUS Biuro Terenowe w Gołdapi <i>zasięg terytorialny:</i> <i>gminy: Banie Mazurskie, Dubeninki, Gołdap, Kowale Oleckie, Olecko, Świętajno, Wieliczki</i>	ul. Matejki 4, 19-500 Gołdap Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS: 22 560 16 00 z telefonów stacjonarnych i komórkowych	Tu dowiesz się co zrobić, aby otrzymać rentę
Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku <i>zasięg działania:</i> <i>powiaty: giżycki, gołdapski, węgorzewski</i>	ul. Smełka 5 11-500 Giżycko tel./fax 87 428 38 79	Tu dowiesz się o orzecznictwie pozarentowym
Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności stanowisko w Ełku <i>zasięg działania:</i> <i>powiaty: kętrzyński, mrągowski, piski, olecki, gołdapski, węgorzewski, giżycki, ełcki</i>	ul. Mickiewicza 15 19-300 Ełk tel./fax 87 621 36 77	
Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Dariusz Chałas Gołdap <i>świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych, świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu</i>	ul. Wolności 15 19-500 Gołdap tel. 604 361 617	Tu otrzymasz pomoc psychiatryczną i psychologiczną
Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi	ul. Żeromskiego 18, 19-500 Gołdap tel. 87 615 03 95	Tu uzyskasz pomoc w zakresie aktywizacji zawodowej
Caritas Diecezji Ełckiej Warsztat Terapii Zajęciowej w Gołdapi	ul. Przytorowa 5, 19-500 Gołdap tel. 884 440 075	
Ośrodek Interwencji Kryzysowej Gołdap <i>rodzaje porad: prawne, psychologiczne</i>	ul. Jaćwieska 14a, 19-500 Gołdap tel./fax 87 615 24 72 tel. 87 615 24 73	Tu uzyskasz pomoc w stanach kryzysu psychicznego
Gminny Punkt Konsultacyjny w Baniach Mazurskich <i>rodzaje porad: prawne, psychologiczne</i>	ul. Konopnickiej 26 19-520 Banie Mazurskie tel. 87 615 73 16	
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Gołdapi <i>poradnictwo dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, członków rodzin osób uzależnionych, osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy, poradnictwo prawne</i>	ul. Partyzantów 31, 19-500 Gołdap tel. 570 750 099	
Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży w Gołdapi <i>typ placówki: zadania z zakresu interwencji kryzysowej dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży</i> <i>poradnictwo: prawne, psychologiczne, pedagogiczne</i>	ul. Jaćwieska 14a, 19-500 Gołdap tel. 87 615 24 73, fax 87 615 24 72	Tu uzyskasz pomoc w stanach kryzysu psychicznego
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Gołdapi <i>rodzaje porad: psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne</i>	ul. Wolności 11, 19-500 Gołdap Tel./fax: (0 87) 615 16 80	Tu uzyskasz pomoc w stanach kryzysu psychicznego

7. OPIS PROGRAMU

7.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym programu zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb, a co za tym idzie **poprawa zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu gołdapskiego poprzez profilaktykę i promocję zdrowia psychicznego oraz działań pomocowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.**

7.2. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel ogólny będzie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych określonych poprzez odniesienie się do zasobów powiatu. Będą to działania profilaktyczne, pomocowe, edukacyjne. Cele szczegółowe:

- 1) Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi
- 3) Koordynacja różnych form wsparcia, opieki i pomocy
- 4) Profilaktyka i zapobieganie powstawaniu zaburzeń psychicznych - upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia wpływających korzystnie na zdrowie psychiczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu
- 5) Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.

7.3. REALIZACJA DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

Lp.	Działanie	Realizatorzy
1.	Upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego wśród uczniów szkół poprzez organizację zajęć w szkołach	Pracownicy szkół (pedagodzy, psychologdy szkolni) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
2.	Upowszechnianie wiedzy wśród nauczycieli z zakresu profilaktyki samobójstw i zachowań autoagresywnych poprzez organizację seminariów/szkoleń skierowanych do kadry pedagogicznej.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie szkoły
3.	Organizacja kampanii profilaktyczno - edukacyjnej "Październik miesiącem świadomości zdrowia psychicznego"	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

4.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowy Urząd Pracy
5.	Promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowy Urząd Pracy
6.	Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez informowanie w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi, przez realizatorów programu, o różnych formach aktywizacji zawodowej, również w celu zwiększenia ich aktywności na rynku pracy.	Powiatowy Urząd Pracy
7.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochronnych zdrowia psychicznego	Wszystkie jednostki określone w Programie do jego realizacji, Lokalny Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
8.	Przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w wersji papierowej lub elektronicznej)	Lokalny Zespół Koordynujący Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
9.	Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom pomocy psychologiczno - pedagogicznej	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
10.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością	Warsztat Terapii Zajęciowej Środowiskowy Dom Samopomocy
11.	Podejmowanie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
12.	Upowszechnianie informacji na temat zaburzeń psychicznych poprzez m.in. organizowanie kampanii społecznych, organizację lub wsparcie lokalnych imprez integracyjnych, kulturalnych i sportowych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych	Wszystkie jednostki określone w Programie do jego realizacji
13.	Koordynacja różnych form wsparcia, opieki i pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej (np. asystentura)	Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
14.	Korzystanie z dofinansowań budżetu państwa i UE w ramach realizacji projektów służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Wszystkie jednostki określone w Programie do jego realizacji

7.4. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Starostwo Powiatowe w Gołdapi;
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi;
- 3) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gołdapi;
- 4) Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi;
- 5) Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi;
- 6) Caritas Diecezji Ełckiej Warsztat Terapii Zajęciowej w Gołdapi;
- 7) Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi;
- 8) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach;
- 9) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich;
- 10) Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi;
- 11) Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Gołdapi;
- 12) Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Gołdapi;
- 13) Zespół Szkół Zawodowych w Gołdapi.

7.5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- 1) Środki własne Powiatu Gołdapskiego;
- 2) Środki własne realizatorów Programu;
- 3) Narodowy Fundusz Zdrowia;
- 4) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 5) Fundusz Pracy;
- 6) Inne, w tym: budżet państwa oraz środki zagraniczne nie podlegające zwrotowi (środki z budżetu Unii Europejskiej).

7.6. EWALUACJA I MONITORING

Podmioty realizujące Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023–2030 powinny sporządzić w terminie do końca marca sprawozdania za rok poprzedni z realizacji Programu i przesłać do Starostwa Powiatowego w Gołdapi w wersji elektronicznej i papierowej.

8. PODSUMOWANIE

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030 skierowany jest do wszystkich osób mieszkających w powiecie gołdapskim zmagających się z zaburzeniami i chorobami psychicznymi oraz ich konsekwencjami, do osób z ich otoczenia a także do wszystkich innych zainteresowanych tą problematyką.

Cele aktualnego programu odnoszą się do profilaktyki zaburzeń psychicznych i promocji zdrowia psychicznego.

Przyjmuje się, że Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030 przyczyni się do:

- 1) poprawy dostępności do różnych form opieki psychiatrycznej;
- 2) zwiększenia roli pomocy społecznej;
- 3) wzrostu poziomu wiedzy nt. zdrowia psychicznego oraz sposobów redukcji czynników ryzyka;
- 4) wczesnego wykrywania i odpowiedniego leczenia schorzeń psychicznych;
- 5) zwiększenia liczby pracujących osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) zwiększenia integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pod względem formalno-prawnym
uwag nie wnoszę

RADCA PRAWNY
mgr Eugeniusz Noga